

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken September 17-dik napján, 1813-dik esztendőben.

A' tsatázó mezőkről.

A' múlt kedden este, úgymint e' folyó September 14-ik napján, a' belső Aus- triában táborozó Austriai Csász. és Királyi armádának derék fő vezére Báró *Hiller* hadi fegyvertármester következendő különös tudósítást küldött Klagenfurthból ide a' Csász. Kir. Udvari Cancellariához, hogy a' *Lajbach* és *Cilly* közt vivő fő út mellett táborozó, és Generál *Fölseis* vezérlése alatt lévő hadiseregeinket megtámadta az ellenség avvala'szándékkal lévén, hogy azokat azon helyekről kimozdítsa. Mindazáltal az ellenségnek ezen manöverjét, avagy hadi fortélyát Generál *Fölseis* megelőzte, azt megtámadta, és úgy öszve szoritotta, hogy a' leg közelebb lévő helységek és a' nagy *Kahlenbergi* hegyek között kellett magának menedékhelyet keresni. Ez az ellenséggel való tsata setét éjjelig tartott, mellyben *Velotti* Fr. brigadéros Generális megsebesítettén fogságba esett, a' több győzedelmek 2 ágyúból, 2 munitziós szekérből, 1 zászlóból, és sok bagáziából állottak. — Ezen hadi tudósításnak elküldetése előtt már 300 fogságba esett emberek vitettek bé, és mivel üzöbe vétetődött az ellenség, több hadi foglyokra is számot lehet tartani. Minékünk sokkal kevesebb veszteségünk volt.

Ennek a' belső Austriai Cs. K. armádának bal szárnyán, Generál Gróf *Nugent*

azt a' hasznát vette a' maga *Materiaig* előre való nyomulásának, hogy *Lazarich* kapitányt egy gyalog és egy huszár osztályal *Mitterburgba* *Istriának* nevezetes városába küldhette, olly véggel, hogy ottan az előbbi *Istriai* landwehirstákat, az az, tartománybéli katonaságot organizálhassa, vagy lábra állíthassa, 's annál fogva a' *Polai* és *Rovignói* ellenséges katona őrizetet hátul vehesse. — Ezt a' feltételt nagy okossággal és szerentsével véghez is vitte kapitány *Lazarich*, mivel az *Austriai* szelid kormányhoz szokott *Istriabéliek* seregenként gyűlvén ő hozzá, azon seregnek nagyobb része organizáltatott, sőt azon vidék lakosival is megsaporittatott, a' kikkel a' nevezett Kapitány e' folyó September 3-ik napját követett éjjel azokat az ellenséges seregeket, mellyek *Polából* és *Rovignóból* *Mitterburgba* menni igyekeztenek, megtámadta, és 600 embert 's négy stábalis tisztet fogságba ejtett, és tőlök két haubitzát el nyert.

A' *Klagenfurthól* jött leg újabb tudósítások szerént, e' folyó September 6-ik napjától fogva tsendessen viselte magát az ellenség, semmit sem kezdett a' Csász. Kir. Armáda jobb szárnya ellen, hanem a' *Podpats* mellett álló Generálisok, úgymint, *Fölseis*, és a' *Weixelburg* szomszedságában táborozó Gen. *Rebrovich* ellen mozdulásokat tett, kinek a' nevezett Generális

sok eleibe menvén, rész szerént a' Száva vizén túl, rész szerént Lajbachba kergették, a' melly alkalmatossággal a' Gen. *Rebrovich* avantgárdája, vagy előserege egészen a' Lajbachi külső városokig űzte őket, azután pedig Weixelburgba vissza ment.

Generál Gróf *Nugent* armádájának nagyobb részével Lippa mellett állott, külső vigyázói *Materia* mellett, és patrollirozó katonáit *Adelbergig* küldözte előbre. — A' *Lyubai*, *Pagoi* és *Arbei* szigeteket az Austriai hadi seregek elfoglalták, minekutána az azokban volt katona őrizetek az Austriai zászlók alá által mentek volna, négy ágyút és igen sok sőt találtak ottan a' győzedelmesek.

~~~~~

Az Austriai Csász. Armádának fő hadi szállásáról *Toplitzből*, Septemb. 10-ik napján ezeket írják:

A' Szakszóniai udvari újság levelekben következő tudósítások adattak ki a' Frantzia Armádáról: A' Fr. Császár, *úgymond*, Felső Lusatziában, *Laubau* mellett egészen meg verte Gen. *Blüchert*, a' Tarenti Hertzeg (*Marsal Macdonald*) Boroszlón túl űzi ötet. — A' Svécziai Korona hertzeg minden ponton szoríttatik; a' Reggiói hertzeg mindenütt nyomon űzi, és már Augustus 28-ik napján Berlinben kellett néki lenni. — Augustus 19-ik napján, *Zittaun* és *Rumburgon* által Cseh Országba ment *Napoleon* Császár, és tsak 12 órani földre van Prágától. — Kéntelen volt az egyesült armáda a' mezei útakon Cseh Országba hátrálni; Generál *Vandamme* 72 batallionnal űzi azt s. a. t.

Ezt a' Szakszóniai udvari újságot következőképen lehet megzáfolni: „*Blücher* Generálnak fő hadi szállása September 3-ikán *Görlitzben* volt; a' Svécziai Korona hertzegnek, September 4-ik napján *Rödighében* *Treuenbitzen* és *Wittenberga*

közt. — Az eggyesült armádának, Sept. első napján *Töplitzbe*; az ezt űző Fr. Generál *Vandamme* személyesen marsirozik az északi Orosz Birodalomba vivő úton (az az; fogva viszik oda) — Prágába 3 Fr. Generálisok, közel 300 tisztek, 's 9000 Fr. foglyok kísértettek bé, 80 darab ágyúk vitetnek az Ország belső részébe. — Boroszló felé 18000 fogságba esett Frantziák és 103 Frantzia ágyúk vitetnek. — Berlinben September első napjaiban már 200 Frantzia tisztek, 6000 köz emberek, és 40 fogott ágyúk számláltattak. — Ezekben a' helyekben mind ekkorig semmit sem tudtak a' nevezett Frantzia vezérekről. — Úgy látszik, hogy az ellenség a' maga armádiáját öszve húzza, hogy avval Cseh Országba béüthessen, kinek elfogadására mi mindenkor készen vagyunk.

A' Töplitzi, 11-ik Septemberi tudósítások szerént, azon hólnap 9-ik napján, Drézdából számos ellenség ment ki a' Cseh Országi határok felé, a' kik előtt az Orosz előseregek hátrább mentek, a' Péterswaldi és értztermő hegyeknek szoros nyílásai-ig, és semmi verekedésbe nem bocsátkoztak. — Tegnap, Sept. 10-ik napján, három nagy osztály seregek jelentek meg a' Nollendorfi és Ebersdorfi utakon, a' Misniai kerületben, a' mellyek Graupénig szabadon bocsátattak, hanem ottan számos ágyúkkal köszöntettek meg, és az azt követett verekedés dél után két órától fogva esteli 7 óráig tartott, 's akkor minden ponton öszve szoríttatott, és hátrább veretett az ellenség, a' ki ágyúinknak hevét, 's kardjainknak élet tovább nem szenvedhetvén, a' hegyekre vonták magókat. Ezek közül sokan estek rabságba, a' meg öletetteknek és sebbe esteknek számát még eddig meghatározni nem lehetett. A' fogságba estek vallástételek szerént, *Napoleon* Császár maga is jelen volt a' Nollendorfi útra ment Frantzia osztály seregnél, a' hol

semmi nagy verekedés nem esett. Mára is vártuk az ellenségnek réánk való ütését, de úgy láttuk, hogy semmi sem lesz belőle.

A' leg utolsóbb Sléziai tudósítások szerint, a' Generál Blücher ármadiája Bautzen felé sebessen marsirozik, minekutána Septemb. 8-ik napján megtámadólag viselte magát. — A' Svétziai Korona hertzeg Wittenberga ellen indúlt ki, és számos hadi népet küldött az Albis folyóvíz bal partjára. — Tegnap előtt (Septemb. 9-ik napján) Orosz Oberster herczeg *Madatoff*, néhány huszárokkal és Kozákokkal, Bautzen és Drézda közt, 200 Fr. puskaporos szekeret a' levegőbe vettetett, a' Frantzia Császár bagázsijának egy részét elkapta, és 1200 Frantziát fogott el.

A' Svétziai Korona Hertzegnek *Rödigkei* fő hadi szállásán, September 4-ik napján következő foglalató bülletin adattatott ki: A' Korona herczeg a' maga fő hadi szállását Aug. 30-ik napján, innen *Buchholzba*, Közép Marchiának alsó Lutzia határánál fekvő városába tette által, a' következő napon Treuenbritzenbe, onnét pedig ide tette által.

Luckau a' Szakszoniai határok mellett egy olly pont, mellyet az ellenség a' fegyver nyúgvásnak egész ideje alatt nagyon bésántzolt, 's úgy gondolkozott hogy azt meg tarthattya, és hogy mi nem egy hamar fogunk ott meg jelenni. — Ide van zárva annak capitulatiója, megparantsolta a' Korona hertzeg, hogy a' város szomszédtságában fekvő hegy bésántzoltassék, mellyen már is 500 ember dolgozik. A' külső városok mind le rontatnak, 's annál fogva a' Luckauai katona őrizet magát védelmező állapotba fogja helyhezteni. Annak földje Wittenberga előtt néhány mértföldre keresztül van vágva: melly az ellenség hatrálásának nagyon kedvezett, és a' könnyű lovasságot az űzésben akadá-

lyoztatta. Azonban még is gyakran kivetett azon fekvéséből az ellenség.

Winzingerode Orosz Generálisnak fő hadi szállása, Augustus 30-ik napján Niebeckben volt; a' *Bülow* Generálisé, Augustus 31-ikén Treuenbriczenben, és September 1-ső napján Frohdorfsban. — A' következő napon a' Generál *Bülow* corpora a' Schwabecki és Feldheimi posztokba rukkolt bé, az ő előserege Marzahneban volt, az ellenség pedig Kropstädtben tartózkodott, de annak utóserege vagy arriergardéja viradtakor onnan hátrább ment, a' kit Generál *Borstell* csak nem Thiesenig űzött. — A' *Kraft* Oberster osztálya, *Borstell* Oenerálnak segítségére, a' Kropstädti tetőkre ment. — Azon időben Generál *Dobschütz* a' Zahne mellett lévő tetőket, és magát a' várost is elfoglalta. — A' Generál *Bülow* corpusának egyéb része Marzahne mellett telepedett le.

A' *Kraft* Oberster kommandója alatt lévő Prusszus osatálysereg a' Grosz-Beeri verekedésnek szerentsés kimenetelét nagyon segítette, 's maga a' nevezett vezér is igen megkülömböztette magát. — A' Hessen-Homburgi hertzeg is munkás volt az eddig esett verekedésekben, és minden alkalmazással sok próbát adta személyes vitézségének, készségének és szorgalmatosságának. — Az ellenség, kinek bal szárnyát *Woronzoff*, *Orourk*, és *Czerniseff* Orosz Generálisok keményen szorongatták, egynéhány próbát tett Coswig mellett, de mindenkor vissza veretett; Orosz Obrislajtnant *Izbacha*, Sept. 3-ik napján, *Woronzoff* Generaltól a' Schmittendorfi ligetnek elvételére küldetett, mellyet ő szerentsésen végbe is vitt, és midőn a' négyszerte több ellenségtől körül vétetett volna, vele szembe szállott, magát leg jobb rendben, 's kevés veszteséggel által vágta. Azon időtől fogva Schmitteldorfot ismét visszavette Generál *Woronzoff*.

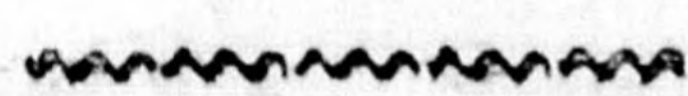
Az a' Frantzia osztály sereg, melly Schwerin alá nyomúlt vala, September 2-ik napján még ott vólt, és a' maga hátának védelmezésére Gedebuschba a' Dániai osztály sereget küldötte. — September 2-ik napján Generál *Walmoden* kiindúlt olly fel tett tzállal, hogy a' Warini és Neuklostéri vidékeken *Vegesack* Generállal magát öszve kaptsolhassa. — Az ellenségnek egymással való eggyesülését Generál *Tettenborn* két felé vágta, 's külső strázsáit szüntelen nyughatatlankodtatta, Gedebusch mellett 40 eleséges társzekerét elvette, minekutánna az azokat kísérő fegyveres embereket rész szerént le vágta, rész szerént széllyel üzte vólna.“

„Annak a' győzedelemnek következései, mellyet Augustus 26-ik napján Sléziában, a' Katzbach folyóvíz mellett nyert vala Generál *Blücher*, igen fontosak. Azon hólnap 30-ikán 14000-nél többre mentek az elfogattatott Frantziáknak számok, ezenkívül a' nyert ágyúk 80-ra, a' munitziós szekerek 300-ra teltek; a' *Puthod* Fr. Generál kommandója alatt vólt osztály sereg, Augustus 29-ik napján, este Löwenberg mellett, fegyverét le rakta, három vagy négy száz ember, a' kik magokat a' fogságtól meg szabadítani igyekeztek, mindnyájan a' Böber folyóvízbe tettettek el. — Generál *Blücher* fő hadi szállása, Augustus 30-ik napján Löwenberg mellett Holsteiában vólt, a' ki mind szüntelen üzette az ellenséget. — Generál *Benningsen* azon hólnap 3-ikan maga egész armádiájával Boroszlóba marsirozott bé, onnan pedig Liegnitzbe, hogy *Blücher* Generállal egy lineában nyomúlhasson előbre.

Luckenwaldéből Augustus 31-ik napján. — Ezen hólnapnak 19, 20, és 21-ik napjai, a' mi városunkra nézve valóságos félelemnek napjai voltak. Egynéhány száz itt vólt Kozákok, Augustus 19-ik napján,

dél után 3 orakor a' városból kimenven, a' közel fekvő szőlő hegyekre húztak magokat, fülökbe menven, hogy a' Reggiói hertzeg 6000 lovas, és 14000 gyalog Frantziákból, 's Bavarusokból álló corpusa, 20 darab ágyúval a' várost és az egész környéket elfoglalta légyen. Egész estig nyalagatták ugyan a' Kozákok a' Frantzia külső strázsákat, éjjel mindazáltal és a' következő nap is békét hagytanak; hanem del után 5 orakor nagyobb számmal lenni láttattak a' szomszéd tetőkön, mellyből azt húzták ki, hogy a' hegyek háta megett egész Orosz corpus állyon lesbe. Arra való nézve mingyárt kimentek a' Frantziák a' városból, hadi rendbe állottak a' mezón, ki vonatták ágyúikat, előbre nyomtak lovas seregeiket, mellyet a' Kozákok megtámadó jelül vévén, az elébbre marsirozott Fr. lovasokat, a' nállok lévő haubitzákból lövöldöztek, 's nagy hurra kiáltással mentek réájok. A' Frantzia lovasok között 19 ember meg öletvén. és 50 sebbe esvén széllyel futottak, a' kiket mindazáltal a' Frantzia gyalogságra bukkant Kozákok, mivel semmi gyalogság nem ment segítségkekre, üzöbe nem vehettek, hanem épen olly gyorsasággal mentek vissza a' hegyekre, a' milyennel azokról le mentek vala. — A' Kozák lovaknak sebes futásokról, és a' rajta ülőknek gyakorlottságokról, ebben a' rövid tsatázásban szembe ötlő jeles próbáját adta egy Kozák, a' ki bajtársaitól elszakasztatván, és sok Frantziáktól körülvétetvén, kezében vólt dárdájával ugyan magának utat nyitott, de az két felé vágatván, annak hosszú nyelét elvetette, sebes vágatva a' város kapuján befutott, annak úttzáit béuyargalta; a' piatzon egy gyalog Fr. katonát pisztolyával megsebesített, és az első kapuval által ellenben lévő kapun kinyargalt, és ha szüntén lövöldöztek is reája a' Fr. vadászok, mindazáltal szerentséssén és épségben eljutott a' szőlőhegyeken állott bajtársaihoz.

Ezután egy kevés tsendesség következ-
vén a' Frantziák holtjaikat eltemették, seb-
be esett társaikat békötötték. Mivel nem
tudtuk bizonyosan, nem követiké a' Ko-
zákokat számos Orosz seregek, nagy féle-
lemben voltunk a' következhető ostromlás-
tól. Ez ugyan nem következett, mindaz-
által a' mitől nem tartottunk, az esett raj-
tunk, tudniillik, mindenünket elprédál-
ták a' Frantziák, nemcsak kertjeinket és
mezeinket pusztították el, hanem tsűreink-
et és tárházainkat is feltörték, kiüresi-
tették, és a' mit magokkal el nem vihettek
azt mind öszve rontották, ét ha a' Bava-
rusok pártunkat nem fogták volna, a' testün-
kön lévő köntöst is levonták volna röllunk.

Az Álbis folyóvíz alsó környékén, ne-
vezetessen a' Meklenburgi Hertzegségben,
a' mint Hamburgból írják, nagy előmene-
telt teszen az Eckmühli hertzeg (Marsal
Davoust) vezérlése alatt levő Frantzia ár-
máda, és hogy az egyesült hadi seregeket
mindenütt hátrább nyomván, már *Wismá-
rig* és *Rostokig* hatott, Generál *Wallmo-
dont*, Augustus 21-ik napján, dél után,
Vellahn és Kamin közt 20000 emberből ál-
ló sereg támadta meg Marsal *Davoust* ve-
zérlése alatt, és noha egész setét éjjelig
tartott a' verekedés, mindazáltal még is
mind a' két rész megtartotta a' helyet. —
Az egyesült seregeknek vesztesége 100
meg holt és sebbe esett emberekből állott,
az ellenségé pedig, a' fogságba esteknek
vallástételek szerént 500 meghóltakból és
megsebesítettekből, a' kik egészen alkalmatlanná lettek a' hadi szolgálatra.

Augustus 23-ik napján Wittemburg-
ban gyűllött öszve az ellenség, és különb-
különbféle vakító megtámadásoknak tétele
után, hirtelen 10000 embert küldött Schwe-
rin alá, a' kiket nyomon követtek több ha-
di seregei, is a' hol a' nagy és kis tenger közt

telepedett le, és erős helyet választott ma-
gának. Generál *Tettenborn* négy Kozák
regementel és a' *Lützow's Reich* szabad
seregeivel minden oldalról szemén tartya
őket, 's minden másokkal való eggyesülé-
seket két felé vágta. Más oldalról Svékus
Generál *Vegesack* vigyáz az ellenségnek
mozdulásaira. Mivel Generál *Wallmoden*
nem gondolta, hogy ő az ellenségnek
ezen vakmerő mozdulásai által megkerül-
tessen, ő a' Rrandenburgiai határokhoz
közelebb ment ugyan, de Augustus 26-ik
napján ismét Schwerin felé indúlt, a' hon-
nan elmenni az ellenség nem bátorzkodott.
Azonközben Generál Gróf *Kielmansegge*,
a' Hannóverai vadász katonákkal, Augus-
tus 25-ik napján, *Dömitz* mellett (a' Meck-
lenburgi hertzegségben) az Albis vizén ál-
tal ment, az ellenségnek őrizeten állott se-
regét megtámadta, 50 emberét rész szerént
megölte, rész szerént meg sebesítette, és
100 embert 3 tisztel együtt elfogott.

Leg újabb hadi Tudósítás.

*Az Austriai Csász. Kir. Ármádának
fő hadi szállásáról Töplitzből, September
12-ik napján.* Epen most érkezett ide a'
Svécziai Korona Hertzegnek fő hadi szállá-
sáról Jüterbockból az az örvendetes tudó-
sítás, hogy Eő Kir. Hertzegsége, e' folyó
September 6-ik napján, *Dennevit*z mellett
Jüterhock és Zahne közt, igen fényes győ-
zedelmet vett a' Reggioi hertzeg Marsal
Oudinot, a' *Bertrand* és *Reynier* Generá-
lisok, és a' Pádulai hertzeg osztályos Ge-
nerális *Arrhigi* vezérlések alatt, a' Moszk-
vai hertzegtől Marsal Neytól függő Frantzia
ármádián, mellyet most, rövid lévén az
idő, tsak summásan közlünk a' Magy.
Kurir tiszteft Olvasóival, és annak kör-
nyúlállásos leírását a' jövő posta napra ha-
lastyuk.

Minekutánna Eő Kir. Hertzegsége,
Sept. 4-ik napján maga fő hadi szállását Ra-

Densteinba által tette, az egyesült Orosz és Svékus hadi seregekkel Roszlauba marsirozott, és ott fülébe ment volna, hogy az ellenség, az Albis folyó vizenn vissza meenni, és Wittenberga előtt magát a' sánzokba vonni igyekezzen, abból mingyárt azt lehetett ki huzni, hogy az ellenség, vagy az egyesült armádiát az Albison leendő általmenetelésben megakadályoztatni, vagy hirtelen Berlin városa ellen fordúlni igyekezzen. Arra való nézve csak lassú lépésekkel marsiroztatta Eő Kir. Herczegsége a' vezérlése alatt vólt armádát, a' maga Adjutánsát *Holst* Obristlajtinantot két batallionnal Roszlauba küldötte, ottan az Albison hidat tsináltatott, és a' külső vigyazatoktól megértven, hogy az ellenség Zahne ellen marsirozzon, Sept. 4-ik napján, dél után azt nagy erővel megtámadta, de onnan vissza ment.

A' következett napon ismét megtámadta Zahna városkát, és azt el is foglalta. A' történt a' Seydai positióval is, mellyet Prusszus Gen. Gr. *Tauentzien* vitézi bátorsággal védelmezett. — A' parasztok, a' külső vigyazaton állott katonák, és a' kémek sok féleképen beszéltek az ellenség szándékáról, hanem leg egyenessebben szóllott azon tárgyról Generál *Bülow*, és arról tudósította Eő Királyi Hertzegségét, hogy az ellenség Jüterbock felé marsirozzon. Azért is Sept. 6-ikán, reggeli 3 órakor a' Lobesseni hegyekre gyűjtötte össze a' Svékus és Orosz hadi seregeket, 's Rabensteinből kiindúlt, Generál *Bülow*nak meg parantsolta, hogy minekelötte Generál *Tauenzinon*, a' ki azon város kapuit védelmezte, erőt venne az ellenség, ezt mind oldalról, mind hátul

támadja meg. Kevés órákkal azután az ágyúzás elkezdődvén, a' Prusszus és Francia seregek közt is elkezdődött a' verekedés. Az elsőbbek, kiknek számok 20000 embernél többre nem ment, a' 70 ezer emberből állott ellenséget tsudálkozásra méltó bátorsággal tartóztatta, és ha szinte több versben néhány batallionok állóhelyekből kimozdítottak légyen is, mindazáltal újban vissza mentek oda. Azonközben 70 Orosz és Svékus batallionok, és 10000 lovasok menvén 150 ágyúval a' Prusszusoknak segítségekre, az ellenség megijedt, hátrálni kezdett, 's magát Dahme alá vissza húzta.

Ennek a' győzedelemnek következései 5000 hadi foglyok, 3 zászló, 25—30 ágyú és 200 munizios szekerek vóltak; az a' tsata piatz, a' mellyen az ellenség állott, és azok az utak, a' mellyekenn hátrált, fedve vóltak hólt testekkel és meg sebesített emberekkel 's elhányt fegyverekkel. A' győzelmes résznek lovasai gyorsan üzik a' meggyőzötteteket, a' kik Torgau felé futnak, de az Albis vizét nagy veszteség nélkül el nem érhetik. — Felette sokra ment az ő veszteségek, a' Moskwa herczeg Marsal *Ney* kíséző seregének fele elveszett; a' Reggioi hertzeg maga támadta meg a' Generál *Tauenzin* gyalogságát, Generál *Reynier* pedig maga keresvén a' halált, a' könnyű gyalogság tüze közt sokáig vólt. Az ellenségnek veszteségét könnyen lehet 16 vagy 18 ezerre tenni, e' mellett 60 ágyút és 400 munizios szekeret vesztett el. —

A' többit másszor.

A' Bétsi Cursus Sept. 12-ik napján: — 100 Forint Conventziós pénz, 180 és 1/2 Forint Váltótzédulában. — Egy Császár arany 8 forint és 4 1/4 krajtzár.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 13.

A' Magyar Kurir 23-dik darabjához.

Pest Vármegyéből Augustus 28-ikán.

E' mi Vármegyénkbéli válogatott és bátor szívű 366 ifjainkból álló könnyű lovas sereg, e' folyó hólnap 40-ik napján, a' Ketskeméti Kerületben, Harasztiban olly végre gyűllött össze, hogy onnan oda, és azon huszár regementhez mennyen el, a' hová és a' mellyhez menni parantsoltatott vala. — Azon napon, ezen Tek-Vármegyebéli nemes felkelő sereg is öszve gyűlt Soroksárban vitéz Oberstere Tóth Prónai Báró *Prónay Lajos* kommandója alatt, a' kit az 1809-ik esztendőbéli insurrectió alkalmatosságával mutatott vitéz tetteire nézve a' Sz. István Rendjének kis keresztes vitézévé tenni méltóztatott Fels. Urunk.

~~~~~

Azon irtódtató és elfelejthetetlen vízáradásrol, 's annak szörnyű következéseiről, mellyekről a' közelebb múlt kedden költ Magy. Kurir Tóldalékja 27 és 28 lapjain emlékeztünk vala, következő tudósítást vettünk Nyitra Vármegyéből September 8-ik napján. Az a' szerentsétlen történet, *ügymond*, mellyet a' maga természet szerint is igen változó Vág vize a' mi és szomszéd vármegyéinkben okozott, még a' leg későbbi maradékoknál is emlékezetben fog maradni. — A' múlt Augustus 21-ik napján, nállunk, tudniillik Nyitrában, és egész vidékünkön sebes szélvésszel és hideggel elegyes eső kezdett esni, melly azon hólnap 28-ik napjáig nem csak meg nem szűnt, sőt mindenkor egyenlő mértékben tartott, — Augustus 25-ik napján, két és három óra közt egész felhőszakadások om-

lottak le a' hegyekről a' Vág folyó vizébe, mellyek ártalmas bűdösköves szagot bocsátottak ki magokból, 's azt mindeufelé elterjesztették. — A' hegyekről nagy sebességgel le rohant haboknak ereje, kevés órák alatt azon folyóvíz mellett fekvő helységeket, nevezetessen *Priletzet, Neszbudot, Lutskát, Strazont, Hlinitzet, Divinzet*, és más több Trentsin, 's Nyitra Vármegyékbéli helységeket, és a' mint a' tudósítások tartják, 100 helységnél többet, ezer 's több emberrrel, és sok mindeuféle barmokkal együtt elragadott 's magába temetett.

Trentsin városában magában 53 házat, kenyérsütő kementzét, gabonával telyes magazinumokat, kéttzer sült pogácsát, lisztet 's több e' félét magával elragadott, sok épületet öszve rontott. — Hasonló szerentsétlenség érdeklente a' Puchovi, Nemsovai, és Sutsányi sós táraikat.

Sok tekintetes familiák, mellyek néhány szempillantattal annakelőtte mindenel bővölködtek, néhány szempillantatok alatt vagy kolduló botra szorúltak, vagy a' szörnyű árvíz habjaitól örökre elragadtattak. Az utólsóbbak közzül való a' Benyovszky nemes familia, az attyok, az anyyok, a' gyermekeik és tselédjeik, a' kik hajlékaiknak padlására futván a' víz özöne előtt, onnan is leragadtattak. — Tek. Trentsén Vármegyének derék második All-Ispánnya, Titt. *Lukácsy Miklós* Úr nem csak lakó hajlékától, hanem egyszersmind minden írásaitól, ezüst edényeitől, s' portékáitól, sőt minden köntösétől meg fosztatott, és Tek. *Marczibányi* első Viée Ispán Urral együtt igen nagy nehezen menekedett meg

a' haláltól. Nehezen lehetne azt a' kárt megszámlálni, a' mit azon Tekint. Várme-
gyének örökös és mostani Fő Ispánja, nagy
méltóságú Gróf *Illésházy István* Eő Excel-
lenciája, a' Nyitrai Püspök a' Magyar Fő
Cancellarius Gr. *Erdödy József* Eő Excel-
lenciája, és több nagy Familiák, jószága-
ikban, jobbágyaikban, barmaikban, 's gaz-
dasághoz tartozó eszközeikben szenvedtek.
— Pöstyén mező városnak, mellynek mi-
nerális vizei sok milliom beteg embernek
egészségét vissza adták, az uraság házában, és
két vendégfogadó házon kívül, tsak nyomát
sem láthatni. — Két nagy lelkű magyar
Mágnás (kiknek neveiket el halgatni vétek
vólna) úgymint Gróf *Aponyi József*, és Gr.
Hunyady József Eő Nagyságok, a' kik ak-
kor a' Pöstyéni orvosló vízzel éltenek vala,
a' segedelem nélkül szükölködő emberek-
nek segítésekben szintúgy vetélkedtek egy-
mással. Az utolsóbb a' dühösködő vizözön-
be ugorván sok embert a' maga hátán ho-
zott abból ki, százat bátor inassa által ősz-
vérekre ültetvén mentett meg a' haláltól,
azonkívül ételt, italt, 's ruházatot szerzett
nékiek.

Hasonló nagy vízáradásról emlékeznek
a' külföldi újság levelek. Nevezetessen a'
Boroszlói Korrespondens egy Krakau leve-
let közöl az olvasó Publikummal, melly
szerént Augustus 29-ik napján ott is olly
szörnyű áradása volt a' Vistula folyóvizének,
mellyhez hasonló 139 esztendőttől fogva
nem volt. Sok házat, élőfát, hajót elra-
gadott, a' mezőn talált embereket megfoj-
totta, a' földgyümölsét elragadt, a' Pod-
gercei szép hidat úgy elrontotta, hogy
annak nyomát sem lehet látni. Az okoz-
tatott kárt számba venni lehetetlen. —
Plaszowban 30 házat minden benne la-
kokkal és barmokkal együtt a' vízbe te-
metett, minden azon nagy folyóvíz mellett
feküdt helységeket elborított, elannyira,
hogy tsak a' házaknak tetejeket lehetett
látni, a' többi hasonló volt a' tengerhez.

Kevésbé múlt, hogy a' múlt Augustus
végén, és a' jelenvaló hólnapnak kezdeté-
től fogva, mi is meg nem fordítottunk a'
Dunában. Panaszolkodtunk ugyan a' múlt
Május hólnapban a' felettünk volt felle-
geknek, hogy miért sírnak olly gyakran;
mindazáltal kevés foganatja volt a' mi pa-
naszolkodásunknak, akár tettett akár nem
tettett a' világnak, kedve szerént folytat-
ta a' természet a' maga utját. Allig volt két
hétig tartó szép időnk, hol kedvetlen szél
fújt, hol eső esett; a' nyarat tsak nevérol
esmértük. Most pedig, a' melly szokatlan
dolog, annyira meg nevededett a' Duna
vize, hogy nem tsak a' Leopoldstadti, ha-
nem a' belső városban is az úgy nevezett
Salzgries úttzában lévő házaknak pintzéi
is tele vannak vízzel. *Nuszdorfban*, és a'
külső városnak *Rosrau* nevű úttzáján eg-
gyik házból a' másikba tsónakokon kell
menni. — A' Wien vize is (mellyről Béts
varosa német nyelven Wien-nek nevezte-
tin) annyira megáradt, hogy azon kevés
hid és malom maradt épségben. — Schwe-
chetben, Bétshez egy posta mértföldre 15
házat rontott öszve az árvíz, más duna mel-
lett fekvő helységekben is sok kárt tett.
Tulnban felső Austria határán a' nagy köl-
tséggel tsinált sántzokat is nagyon megron-
gálta, a' múlt vasárnap esteli 7 óra előtt
egy fertállal 13 holt ember úszott le a'
dunának belső és külső város közt folyó
ágában, azt mondják, hogy azok a' Tulni
sántz ásók közzül valók voltak.

A' duna nagy megáradásának két
okai lehettek: *első* a' nyóltz napnál tovább
tartott esőzések, *második* és kiváltképen
való az Inn folyóvizének, melly Graübund-
ben ered, Tyrolison keresztül foly, és
Bavariában Passau városa mellett a' duna
folyóvizébe omlik, volt nagy megáradása,
azon sok hóvíz által, mellyet a' hosszas
esőzés a' Tyrolisi hegyekről le mosott
vala.